

Voška ríbežľová (*Cryptomyzus ribis*)

Každoročne sa na ríbežľiach objavuje voška ríbežľová, ktorá je rozšírená v celej Európe. S jej výskytmi sa stretávajú aj pestovatelia hostiteľov v iných krajinách – v USA, Kanade, Japonsku, Kórei, Turecku a v Strednej Ázii. Za hlavného hostiteľa môžeme považovať ríbežľu červenú, no sú známe výskyt aj na iných druhoch z rodu (*Ribes*).

Škodca prezimuje v štádiu **vajíčok** prilepených v blízkosti púčikov na konárikoch hostiteľa. Na jar sa z vajíčok liahnu **larvy**, ktoré škodia na mladých listoch tým, že ich cicajú. Z lariev sa stávajú tzv. zakladateľky - bezkrídle samičky, ktoré sa rozmnožujú partenogeneticky. Vošky žijú predovšetkým na mladých vrcholových listoch. Na ich spodnej strane vytvárajú vošky pľuzgierikovitú útvary, ktoré vznikajú vďaka toxicky pôsobiacim slinám na pletivo listov. Pod klenbou útvarov sa vytvárajú kolónie okrídlených vošiek, ktoré tu zostávajú do neskorého leta. Následne okrídlené samičky vyhľadávajú sekundárnych hostiteľov – rôzne druhy rastlín z čeľade hluchavkovitých. Tieto druhy rastlín im slúžia na ďalšie rozmnožovanie až do jesene, kedy samičky opäť migrujú na svojho hlavného hostiteľa - ríbežľu. V tejto fáze sa liahnu už aj samčekovia. Po párení sa s dospelými samičkami kladú samičky oplodnené vajíčka k púčikom ríbežle. Je teda zrejmé, že škodca môže mať v našich podmienkach niekoľko generácií za rok.

Bezkrídle živorodé samičky sú dlhé zhruba 2,3 mm. Ich farba je rôzna – žltkastá, žltozelená až oranžová. Oči sú červené a tykadlá v porovnaní s telom dlhšie. Okrídlená živorodá samička je podobná bezkrídlej, len jej telo je štíhlejšie. Rozdiel možno vidieť aj pri sfarbení tykadiel – tie sú tmavšie v porovnaní s bezkrídlými samičkami. Pre okrídlenú živorodú samičku je tiež typické žltkasté bruško s tmavšími škvrnami na chrbtovej časti.

K príznakom patria jednoznačne pľuzgieriky na čepeliach listov v priebehu jarých mesiacov. Pľuzgieri sú totižto nápadné, v priemere majú niekedy až 3 cm, ich farba je červenkastá alebo žltkastá v závislosti od napadnutého hostiteľa (červené na ríbežľi červenej, žlté na ostatných druhoch). Škodca škodí tým, že oslabuje rastliny svojím cicaním a podieľa sa na znižovaní úrody. Sliny, ktoré voška produkuje sú pre rastlinu toxické, deformujú listovú čepeľ.

V súčasnosti nie sú proti voške ríbežľovej v našich podmienkach registrované prípravky na ochranu rastlín, je však možné využiť prípravky povolené na likvidáciu cicavých a žravých škodcov. Vo všeobecnosti sa odporúča aplikovať prípravky ešte na prezimujúce štádiá škodcu, teda vajíčka. Vhodná je teda aplikácia predjarného postreku. Z autorizovaných chemických prípravkov na ochranu rastlín možno využiť nasledovné: Neemazal T/S (účinná látka azadirachtin) a Pirimor 50 WG (účinná látka pirimicarb).

Ing. Ivana Bugriová
ÚKSÚP – Odbor ochrany rastlín
(11.2. 2022)